

Monitorul financiar:

Analiza principalelor reforme din

sectorul financiar din Republica

Moldova

Februarie 2016 – Aprilie 2017

Autor: Eugen Ghilețchi

Mai, 2017

Notă de limitare a responsabilității

Kingdom of the Netherlands

Acest document este publicat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup cu suportul financiar oferit de Ambasada Olandei de la București. Opiniile din acest document aparțin autorilor și nu reflectă opinia donatorilor.

Despre Monitorul Financiar

Monitorul Financiar este o publicație periodică elaborată de către EXPERT-GRUP scopul căreia este să prezinte publicului larg, principalele acțiuni întreprinse (sau neîntreprinse) de către autorități în vederea stabilizării și reformării sectorului financiar-bancar din Moldova, să acorde aprecieri analitice măsurilor întreprinse, precum și să propună recomandări pentru eficientizarea eforturilor de reformare a sectorului respectiv.

Abrevieri.....	4
Sumar executiv	5
Introducere	6
Obiectivul 1. Consolidarea independenței Băncii Naționale a Moldovei	7
Obiectivul 2. Fortificarea instrumentarului de monitorizare și supraveghere bancară, precum și de prevenire a crizelor în sectorul bancar	9
Obiectivul 3. Sporirea transparenței privind beneficiarii finali ai acțiunilor bancare	12
Obiectivul 4. Îmbunătățirea guvernantei corporative în bănci	14
Obiectivul 5. Dezvoltarea mecanismelor de responsabilizare a managerilor bancari	16
Obiectivul 6. „De-offshorizarea” sectorului bancar.....	18
Obiectivul 7. Sporirea capacității băncilor de a absorbi pierderi.....	20
Evoluțiile din sectorul financiar în ianuarie-aprilie 2017	22
Despre Expert-Grup	24

Abrevieri

BNM	Banca Națională a Moldovei
CNPF	Comisia Națională a Pieței Financiare
CNSF	Comitetul Național pentru Stabilitate Financiară
FMI	Fondul Monetar Internațional
UE	Uniunea Europeană
SUA	Statele Unite ale Americii

Primul trimestru al anului 2017, poate fi caracterizat prin continuarea implementării unor reforme în sectorul financiar demarate în anul 2016, un factor-cheie care a servit drept catalizator fiind Memorandumul cu FMI. Totuși, sistemul financiar continuă să se confrunte cu dificultăți fundamentale ce țin de starea acționariatului unor bănci, inclusiv lipsa investitorilor pentru pachetele de acțiuni scoase la vânzare, concurența insuficientă în sectorul bancar cu tendințe pronunțate de concentrare, instrumentar de monitorizare și supraveghere a pieței bancare și nebancare care necesită îmbunătățiri substanțiale, o pondere înaltă a creditelor neperformante și nu în ultimul rând un cadru neclar privind prevenirea și gestionarea crizelor financiare.

În februarie 2016, Expert-Grup a prezentat un plan de consolidare a sectorului bancar¹, care s-a axat pe 7 direcții de reformă. Rezultatele monitorizării implementării de către autorități a recomandărilor formulate pe aceste direcții de reformă, indică asupra unui progres moderat. Din totalul de 35 de recomandări formulate de către Expert-Grup, *9 acțiuni au fost realizate, 11 – nerealizate, 15 – realizate parțial sau sunt în curs de realizare.* Deși, s-au înregistrat evoluții pozitive în domeniile ce țin de consolidarea independenței BNM, responsabilizarea managerilor bancari, capacitatea băncilor de a absorbi pierderi și au fost atestate anumite încercări de a îmbunătăți guvernanta corporativă în bănci, mai multe recomandări făcute peste un an în urmă rămân actuale, inclusiv pe aspectele expunerilor față de companiile off-shore, starea acționariatului în unele bănci și întărirea capacităților de supraveghere.

Una dintre evoluțiile importante în perioada monitorizată ține de pregătirea sectorului pentru asumarea cerințelor Basel III privind principalii indicatori prudențiali. La 14 iunie 2016, BNM a aprobat Strategia de implementare a standardelor Basel III² care urmează să pună bazele modernizării sectorului bancar. O altă realizare importantă ține de modificarea privind perioada de intrare în vigoare a actelor BNM și CNPF, fiind eliminată obligativitatea rezultatelor expertizei juridice și a înregistrării acestora la Ministerul Justiției. Îmbunătățiri au fost atestate în cazul definirii clare a criteriilor de stabilire a activităților concertate în sistemul bancar, înăsprirea cerințelor și sancțiunilor pentru guvernarea improprie și inadecvată a instituțiilor financiare și reglementării mai stricte a expunerilor mari.

Deși trecerea la standardele Basel III urmează să îmbunătățească cadrul de activitate și cel de supraveghere a sectorului bancar, o serie importantă de recomandări formulate de către Expert-Grup în februarie 2016 rămân valabile și astăzi, iar neimplementarea lor lasă sistemul vulnerabil în fața multor riscuri. Principalele carențe țin de reglementarea slabă a condițiilor de emisie de către BNM a creditelor sub garanția Guvernului pentru băncile aflate în dificultate, posibilitatea de demitere a membrilor organelor de conducere a BNM cu majoritate simplă de deputați, întârzierea reformării Comitetului Național de Stabilitate Financiară, posibilitatea de a face parte din consiliile de administrare a multiplelor bănci, expunerea sectorului bancar la relațiile cu „companiile off-shore” și nu în ultimul rând – cadrul slab de reglementare vis-a-vis de garantarea depozitelor din sistemul bancar.

¹ http://expert-grup.org/ro/biblioteca/item/download/1500_005d91cf506b9b30109d2815bbe3b14f

² <http://www.bnm.org.ro/content/strategia-de-implementare-standardelor-bsel-iii-prin-prisma-cadrului-legislativ-european>

În februarie 2016, Expert-Grup a prezentat un plan de consolidare a sectorului bancar³, la baza căruia au stat două principii fundamentale: (1) o bancă centrală independentă și bine echipată cu instrumente moderne de monitorizare și reglementare bancară; (2) bănci comerciale administrate și deținute de persoane profesioniste și integre, cu guvernanta corporativă exemplară și suficient capitalizate pentru a putea absorbi pe cont propriu orice eșec de management.

În acest context, Expert-Grup s-a angajat să monitorizeze acțiunile autorităților orientate spre stabilizarea sectorului bancar și prevenirea crizelor similare pe viitor. Astfel, planul de asanare propus a fost elaborat reieșind din 7 carențe sistemice care au servit drept principalele cauze ale actualei crize bancare, și anume:

1. Nivelul scăzut de independență a Băncii Naționale a Moldovei;
2. Instrumentarul insuficient de monitorizare și supraveghere bancară;
3. Transparența scăzută privind beneficiarii finali ai acțiunilor bancare;
4. Calitatea proastă a guvernantei corporative la majoritatea băncilor;
5. Insuficiența mecanismelor de responsabilizare a acționarilor și managerilor bancari;
6. „Off-shorizarea” sectorului bancar;
7. Capacitatea limitată a băncilor de a absorbi pierderi.

Ediția curentă a Monitorului Financiar va prezenta principalele evoluții și progrese privind implementarea de către autoritățile vizate (în special BNM) a recomandărilor formulate în baza planului compus din 7 obiective care au abordat carențele sistemice identificate. Vom evalua gradul de implementare pentru fiecare recomandare propusă, utilizând următoarele calificative:

- **Realizat** – în cazul recomandărilor care au fost pe deplin implementate prin modificări ale legislației sau amendamente consistente la alte acte specifice ce reglementează domeniul bancar.
- **Realizat parțial/în curs de realizare** – în cazul recomandărilor care au fost parțial implementate sau există un angajament ferm de implementare al acestora în viitorul apropiat.
- **Nerealizat** – în cazul recomandărilor asupra cărora nu a existat un progres sesizabil sau care nici nu au fost aduse în discuție pe parcursul perioadei monitorizate.

În continuare, în baza acestei grile vom evalua progresul în raport cu fiecare din cele 7 direcții de reformă, la nivelul fiecărei acțiuni în parte, propuse de către Expert-Grup în februarie 2016:

1. Întărirea independenței BNM;
2. Fortificarea monitorizării și supravegherii bancare;
3. Sporirea transparenței acționarilor din sistemul bancar;
4. Îmbunătățirea guvernantei corporative în bănci;
5. Responsabilizarea managerilor bancari;
6. „De-offshorizarea” sectorului bancar;
7. Sporirea capacității băncilor de a absorbi pierderi.

³ http://expert-grup.org/ro/biblioteca/item/download/1500_005d91cf506b9b30109d2815bbe3b14f

Obiectivul 1. Consolidarea independenței Băncii Naționale a Moldovei

Recomandare	Grad de realizare	Detalii
Eliminarea posibilității ca instanțele judecătorești de orice nivel să poată bloca deciziile BNM		Prin aprobarea la 8 aprilie 2016 a Legii nr. 62 ⁴ , a fost instituită interdicția de a aproba, suspenda, anula, cenzura sau amâna intrarea în vigoare a actelor BNM sau CNPF, de a emite opinii ex-ante asupra actelor acestor entități sau de a influența în orice mod emiterea actelor finale ale BNM și CNPF. Conform Legii nr. 548 ⁵ , actele BNM pot fi supuse controlului de legalitate în instanțele de contencios administrativ, după ce a fost depusă o cerere prealabilă de contestare la Comitetul executiv al BNM. Totodată, contestarea sau acțiunea în justiție nu suspendă în mod automat executarea actelor emise de BNM.
Reglementarea mai strictă a condițiilor de emitere de către BNM a creditelor sub garanția Guvernului și, respectiv, eliminarea discreției autorităților la acest capitol		În conformitate cu Legea nr. 419 ⁶ , Guvernul, în persoana Ministerului Finanțelor, poate emite în continuare garanții de stat și valori mobiliare de stat, în situații de criză sistemică sau de pericol al apariției acesteia.
Introducerea unor prevederi mai clare pentru situațiile când BNM poate susține politicile economice ale statului pentru a nu prejudicia strategiei de țintire a inflației și obiectivului de stabilitate a prețurilor		Conform Legii nr. 548 cu privire la BNM ⁷ , obiectivul fundamental al băncii este ținerea inflației. Printre altele aceasta poate întocmi analize economice și monetare, în baza cărora elaborează propuneri și recomandări. Nu există prevederi clare pentru situațiile în care BNM poate susține politicile economice ale statului.
Instituirea unei comisii de selectare a Guvernatorului BNM formată, în condiții de paritate, din reprezentanți		Comisia pentru selectarea candidatului la funcția de Guvernator al BNM a fost formată din 4 deputați, 2 reprezentanți ai mediului

⁴ Legea nr. 62 din 08.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Art. I, pct. 2; Art. II, pct.1, <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3037/language/ro-RO/Default.aspx>

⁵ Legea nr. 548 din 21.07.1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei, Art. 11, 11¹, <http://lex.justice.md/md/311685/>

⁶ Legea nr. 419 din 22.12.2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Art. 3, alin.(1) lit. f), Art. 35¹, http://lex.justice.md/document_rom.php?id=2E3908C4:965D5554

⁷ Legea nr. 550 din 21.07.1995 cu privire la BNM, Art. 4, 5, <http://www.bnm.org/ro/content/lege-cu-privire-la-banca-nationala-moldovei-nr-548-xiii-din-21071995>

ai băncilor centrale din UE și SUA, reprezentanți ai societății civile și autorități publice relevante		academic, 2 reprezentanți ai organizațiilor de profil din societatea civilă și președintele Asociației Băncilor ⁸ . Deși abordarea este inovativă atât pentru Moldova, cât și la nivel mondial, includerea celui din urmă, a creat un potențial conflict de interese, încât el reprezintă interesele entităților cointeresate.
Demiterea membrilor organelor de conducere ale BNM trebuie să fie posibilă cu votul a cel puțin 2/3 din deputați		Conform Legii nr. 548 cu privire la BNM ⁹ , Guvernatorul BNM poate fi revocat la propunerea Președintelui Parlamentului, cu votul a 2/3 din numărul deputaților aleși. Revocarea celorlalți membri ai organelor de conducere se face la propunerea Consiliului de supraveghere, înaintată ca urmare a demersului Guvernatorului BNM, sau la propunerea Președintelui Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși.
Interzicerea în mod expres pentru Guvernator și alți membri ai organelor de conducere ai BNM să dețină funcții de răspundere în instituțiile publice și bancare din țară cu minim 2 ani înainte de preluarea mandatului și minim 2 an după eliberarea din funcție		Conform Legii nr. 548 cu privire la BNM ¹⁰ , membrii organelor de conducere, timp de 1 an după eliberarea lor din funcție, nu pot activa în calitate de membri ai organelor de conducere ale entităților reglementate și supravegheate de BNM cu excepția desemnărilor de către BNM în temeiul Legii privind redresarea și rezoluția băncilor. Pe lângă aceasta, membrii organelor de conducere nu pot fi exponenți ai Guvernului, Parlamentului sau altor entități ai administrației publice. Totuși, această restricție este una relativ slabă, având în vedere termenul scurt (doar 1 an), precum și lipsa unor restricții similare pentru perioada de până la ocuparea funcției de conducere la BNM.
Toate actele BNM, la necesitate, trebuie să intre în vigoare imediat după adoptarea acestora, iar obligativitatea rezultatelor expertizei		Prin aprobarea la 8 aprilie 2016 a Legii nr. 62 ¹¹ , actele normative emise de BNM și CNPF nu vor mai fi supuse expertizei juridice a Ministerului Justiției, cel din urmă fiind responsabil de

⁸ <http://www.parlament.md/LinkClick.aspx?fileticket=F29MD3DdeP0%3d&tabid=222&language=ro-RO>

⁹ Legea nr. 550 din 21.07.1995 cu privire la BNM, Art. 23

<http://www.bnm.org/ro/content/lege-cu-privire-la-banca-nationala-moldovei-nr-548-xiii-din-21071995>

¹⁰ Legea nr. 550 din 21.07.1995 cu privire la BNM, Art. 25

<http://www.bnm.org/ro/content/lege-cu-privire-la-banca-nationala-moldovei-nr-548-xiii-din-21071995>

¹¹ Legea nr. 62 din 08.04.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Art. I, pct. 3; Art. II, pct. 2, <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3037/language/ro-RO/Default.aspx>

juridice și a înregistrării acestora la Ministerul Justiției necesită a fi anulată		înregistrarea actelor în Registrul de stat al actelor juridice, timp de 3 zile lucrătoare.
--	--	--

Recomandări:

- În vederea evitării unor situații de emiteră a garanțiilor fără nici o acoperire sau un plan clar de utilizare a resurselor în viitor, recomandăm modificarea cadrului legal¹² în vederea înăsprii condițiilor prin care Guvernul poate emite garanții de stat pentru creditele acordate de către BNM băncilor aflate în dificultate, pentru a elimina pârgurile prin care fraudele sau erorile bancare se pot transforma în datorie de stat. Considerăm că practica discreționară prin care Guvernul poate utiliza sursele bugetare pentru oferirea garanțiilor de stat trebuie oprită în termeni cât mai proximi.
- Asigurarea independenței sporite pentru membrii organelor de conducere ai BNM prin introducerea prevederii de demitere a acestora doar cu 2/3 din deputații aleși. Acest fapt poate asigura în anumită măsură ingerința factorului politic în procesul decizional al BNM.
- Extinderea perioadei în care membrii organelor de conducere ai BNM nu pot să dețină funcții de răspundere în instituțiile publice și bancare din țară pentru minim 2 an după eliberarea din funcție, și includerea restricțiilor similare pentru perioada de minim 2 ani de până la ocuparea funcției de conducere la BNM.
- Introducerea unor prevederi clare pentru situațiile când BNM poate susține politicile economice ale statului pentru a nu prejudicia strategiei de țintire a inflației.

Obiectivul 2. Fortificarea instrumentarului de monitorizare și supraveghere bancară, precum și de prevenire a crizelor în sectorul bancar

Recomandare	Grad de realizare	Detalii
Alocarea unei linii bugetare de către BNM suficiente pentru implementarea soluțiilor TIC pentru toate instrumentele de monitorizare și reglementare în vederea sporirii eficienței și diminuării factorului uman		La 25 mai 2016, a fost prezentat conceptul BNM privind implementarea centralei riscurilor ¹³ . Crearea unei platforme (totalitatea soluțiilor informatice) va urmări asigurarea obiectivelor supravegherii prudentiale. Crearea centralei riscurilor va asigura BNM capacitatea necesară de a analiza și monitoriza informația în timp real furnizată de băncile licențiate, cu scopul evaluării riscurilor de credit, a structurii

¹² Legea nr. 419 din 22.12.2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, http://lex.justice.md/document_rom.php?id=2E3908C4:965D5554

¹³ <http://bnm.org.ro/content/conceptul-bancii-nationale-privind-implementarea-centralei-riscurilor>

		netransparente a acționarilor și de spălare a banilor și finanțare a terorismului.
Definirea mai clară și extinderea setului de criterii de stabilire a activităților concertate în sistemul bancar		Legea nr. 233 ¹⁴ , a introdus noțiuni și concepte noi în legislația bancară, referitor la persoane afiliate, participații, influență semnificativă, dar și persoanele care acționează concertat.
Transpunerea directivei privind abuzul de piață ce ține de acțiunile penale pentru abuzul de piață ¹⁵		Transpunerea directivei privind abuzul de piață ce ține de acțiunile penale, trebuie să aibă loc în concordanță cu transpunerea Regulamentului nr. 596/2014 privind abuzul de piață ¹⁶ . Deocamdată autoritățile nu au întreprins nimic în vederea demarării procesului de transpunere a actelor respective. În contextul unei concentrări elevate a pieței bancare, primele 5 bănci deținând peste 84% din activele din întreg sectorul bancar ¹⁷ , este extrem de important ca legislația să stabilească criteriile privind manipulările informaționale și abuzul pe piață, dar și sancțiunile penale pentru astfel de încălcări.
Facilitarea schimbului operativ de date între instituțiile care pot fi implicate direct sau indirect în procesul de monitorizare și supraveghere bancară		Schimbul de date rămâne a fi mai degrabă o procedură sporadică decât o parte indispensabilă a activității instituțiilor implicate în procesul de monitorizare a sistemului financiar. Proiectul de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție ¹⁸ , presupune că pentru exercitarea atribuțiilor lor de supraveghere pe bază individuală și consolidată, BNM și CNPF își vor furniza, la cerere, toate informațiile relevante și esențiale. Totodată, Comitetul Național pentru Stabilitate Financiară (CNSF), iar ulterior

¹⁴ Legea nr. 233 din 03.10.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366944>

¹⁵ Directiva 2014/57/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0057&from=RO>

¹⁶ Regulamentului nr. 596/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 privind abuzul de piață, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0596&from=EN>

¹⁷ <http://bnm.org/bdi/pages/reports/drsb/DRSB5.xhtml>

¹⁸ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, Art. 114, <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

		autoritatea națională macroprudențială, ar trebui să faciliteze schimbul de date între autoritățile implicate în supravegherea sistemului bancar.
Stabilirea cadrului metodologic necesar coordonării operațiunilor de gestionare a crizelor financiare		Platforma potrivită pentru coordonarea stabilității financiare o constituie CNSF. În octombrie 2016 ¹⁹ , componența Comitetului a fost modificată pentru a diminua influența politică. Mandatul actualului Comitet rămâne însă neclar, fiind focusat mai mult pe soluționarea, decât pe prevenirea crizelor ²⁰ . În contextul legii privind redresarea și rezoluția băncilor ²¹ , până în luna aprilie 2017, Guvernul urma să remită Parlamentului proiectul legii privind constituirea autorității naționale macroprudențiale, care urmează să preia funcțiile exercitate de CNSF. Lipsa acestui document și întârzierea reformei trezește anumite îngrijorări, în contextul în care succesul reformei sectorului financiar depinde de implicarea tuturor entităților care au tangență cu sectorul respectiv.
Determinarea capacităților instituțiilor de reglementare de a face față șocurilor prin efectuarea periodică a stress-testurilor pentru instituțiile de reglementare pentru a evalua capacitatea de reacție și calitatea intervențiilor		Legea privind redresarea și rezoluția băncilor ²² , a introdus necesitatea pentru ca BNM să elaboreze planuri de rezoluție pentru băncile care dețin o pondere importantă în sistemul financiar. Planurile de rezoluție reprezintă paleta acțiunilor pe care le poate întreprinde BNM în cazul în care o bancă îndeplinește condițiile necesare pentru declanșarea rezoluției. Pe lângă această prevedere, nu au fost realizate careva acțiuni în vederea determinării capacității instituțiilor de reglementare de a face față șocurilor.

¹⁹ HG nr. 1140 din 12.10.2016, <http://lex.justice.md/md/367066/>

²⁰ http://expert-grup.org/media/k2/attachments/Comitetul_National_pentru_Stabilitate_Financiara.pdf

²¹ Legea nr. 232 din 03.10.2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, Art. 322, <http://www.lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366942>

²² Legea nr. 232 din 03.10.2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, Art. 7, <http://www.lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366942>

Recomandări:

- Este necesară finalizarea reformei CNSF, în special prin clarificarea mandatului acestei entități, precum și modul de operare și interacțiune reciprocă a membrilor CNSF. Comitetul trebuie să fie focusat preponderent pe prevenirea crizelor financiare, pe eficientizarea comunicării și coordonării între instituțiile de care depinde stabilitatea financiară, să nu submineze independența membrilor săi și să nu dețină atribuții care se suprapun cu cele ale membrilor lui.
- Îmbunătățirea cooperării dintre entitățile implicate în supravegherea sistemului financiar inclusiv prin facilitarea schimbului operativ de date între instituții și reformarea cât mai urgentă a CNSF.
- Transpunerea reglementărilor UE în contextul prevenirii abuzului de piață, pe fondul asigurării integrității informației comunicate aferente instrumentelor financiare și promovării unei concurențe sănătoase între entitățile financiare.
- Determinarea capacităților instituțiilor de reglementare de a face față șocurilor prin efectuarea periodică a stress-testurilor.

Obiectivul 3. Sporirea transparenței privind beneficiarii finali ai acțiunilor bancare

Recomandare	Grad de realizare	Detalii
Aplicarea și instituționalizarea testului fit & proper pentru acționarii din întregul sistemul bancar		Legea nr. 233 ²³ , a oferit dreptul BNM de a elibera permisiunea prealabilă numai dacă este pe deplin convinsă că calitatea achizitorului potențial, inclusiv dacă soliditatea financiară a acestuia în raport cu achiziția propusă este potrivită și adecvată. Deși se răsfrânge doar asupra doritorilor de a achiziționa o cotă substanțială (mai mare de 1% din acțiuni), și nu reprezintă un model întocmai instituționalizat al testului fit & proper, este totuși o prevedere care oferă BNM prerogative importante privind asigurarea calității acționariatului. Același principiu va fi păstrat și în cadrul noului proiect de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție ²⁴ , prin care BNM urmează să evalueze adecvarea potențialului achizitor, precum și soliditatea

²³ Legea nr. 233 din 03.10.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366944>

²⁴ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, Art. 45-48, <http://www.bnm.org.ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

		financiară în raport cu achiziția propusă, în cazul deținerilor calificate (peste 1% din acțiuni).
Semnarea de acorduri internaționale cu statele de reședință a acționarilor privind dezvăluirea informațiilor, precum și stabilirea parteneriatelor operaționale cu instituțiile UE		Deși au fost depuse eforturi considerabile în vederea identificării beneficiarilor finali, în perioada monitorizată, din informația disponibilă, a fost semnat un singur acord cu Banca Centrală din Cipru, în contextul urmăririi fondurilor delapidate din sistemul bancar ²⁵ . Alte acorduri cu privire la dezvăluirea informațiilor precum și stabilirea parteneriatelor operaționale cu instituțiile UE nu au avut loc.
Consolidarea capacităților Direcției recent-create din cadrul BNM ce se va ocupa de monitorizarea transparenței acționarilor bancari		În anul 2016, BNM a întreprins măsuri pentru asigurarea unei structuri transparente a acționariatului bancar, constatând la două cele mai mari bănci din sectorul bancar grupuri de acționari ce acționau concertat și dețineau cote substanțiale fără permisiunea prealabilă scrisă a BNM.
Elaborarea și publicarea unei funcții de scoring ce ar da o valoare fiecărei bănci în ceea ce privește acționariatul		Nu a fost înregistrat careva progres în direcția respectivă.
Elaborarea de către Consiliile de administrație a băncilor comerciale și publicarea anuală pe site-urile fiecărei bănci a raporturilor asupra transparenței		Nu a fost înregistrat careva progres în direcția respectivă.

Recomandări:

- Transparentizarea întregului sectorului bancar, urmărind îndeaproape planul de acțiuni elaborat în coordonare cu FMI²⁶. Astfel, este crucial ca până la finele lunii august 2017, toate băncile locale să realizeze exercițiul de transparență a acționariatului, ceea ce presupune identificarea beneficiarilor finali ai cotelor semnificative și retragerea dreptului de a deține aceste cote pentru acționarii care nu corespund cerințelor BNM. Totodată, în vederea asigurării unei gestiuni eficiente a băncilor în viitor, recomandăm instituționalizarea testului fit & proper pentru toți potențialii cumpărători ai cotelor semnificative din bănci.
- Promovarea unor principii sau ghiduri privind creșterea transparenței acționariatului bancar. Acest lucru poate fi realizat prin elaborarea unei funcții de scoring ce ar da valoare fiecărei bănci în ceea ce privește acționariatul, sau solicitarea ca fiecare bancă comercială să publice

²⁵ <http://bnm.org/ro/content/nota-informativa-privind-progresul-inregistrat-de-investigatia-kroll>

²⁶ <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2017/05/01/Republic-of-Moldova-First-Reviews-Under-the-Extended-Credit-Facility-and-Extended-Fund-44870>

informații detaliate pe site-ul propriu, ce ar include CV-urile acționarilor, numărul de ședințe la care a fost prezent, deciziile votate etc. Rapoarte similare ar putea fi elaborate și cu privire la echipa de management a fiecărei bănci.

- Semnarea de acorduri internaționale cu statele de reședință a acționarilor privind dezvăluirea informațiilor, precum și stabilirea parteneriatelor operaționale cu instituțiile UE.

Obiectivul 4. Îmbunătățirea guvernancei corporative în bănci

Recomandare	Grad de realizare	Detalii
Elaborarea și promovarea unui Cod general de guvernanță corporativă		Deși nu a fost elaborat un cod general de guvernanță corporativă, proiectul de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție ²⁷ , include un articol care expune modul de aplicare a principiilor de guvernanță. Printre altele, acest articol se referă la reputația și cunoștințele membrilor organelor de conducere, repartizarea funcțiilor etc. Având în vedere că inițiativa respectivă este la nivel de proiect de lege, recomandarea va fi considerată realizată odată cu adoptarea proiectului de către Parlament.
Delimitarea mai clară a atribuțiilor și stabilirea nivelului maxim de implicare a acționarilor, Consiliului de administrație și managementului băncilor comerciale		Proiectul de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție ²⁸ , include lista atribuțiilor de baza ale consiliului băncii, organul executiv al băncii, precum și necesitatea de a înființa comitete specializate în cadrul consiliului (comitet de audit, comitet de administrare a riscurilor). Având în vedere că inițiativa respectivă este la nivel de proiect de lege, recomandarea va fi considerată realizată odată cu adoptarea proiectului de către Parlament.
Elaborarea și publicarea anuală de către fiecare bancă a raportului asupra transparenței gestionării riscurilor		Nu a fost înregistrat careva progres în direcția respectivă.
Implementarea și promovarea unor standarde etice și profesionale pentru		După ce la 8 septembrie 2016, BNM a propus spre consultare un proiect pentru modificarea

²⁷ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, Art. 43, <http://www.bnm.org.ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

²⁸ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, Art. 42-44, <http://www.bnm.org.ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

acționarii și managerii băncilor comerciale, iar elementele de bază să fie stipulate de către BNM		Regulamentului cu privire la exigențele față de administratorii băncii ²⁹ , la 24 februarie 2017, s-a decis elaborarea unui nou proiect de hotărâre care să abroge regulamentul sus enunțat, și să elaboreze un regulament nou ³⁰ . Scopul acestui regulament este de a perfecționa cadrul de evaluare adecvată și continuă a membrilor organelor de conducere a băncilor. Odată cu aprobarea regulamentului, recomandarea va fi considerată realizată.
Înăsprirea cerințelor și sancțiunilor pentru guvernarea improprie și inadecvată a instituțiilor financiare, nerespectarea normelor prudențiale și de gestiune a riscului bancar		Pe parcursul anului 2016, o serie de amendamente asupra Legii instituțiilor financiare ³¹ , au vizat sporirea capacității de intervenție a BNM, inclusiv a celor în materie de sancțiuni. La momentul de față sancțiunile pot atinge: pentru bancă – 5% din capital; pentru deținătorii de cotă – 100% din mărimea cotei de participare; pentru administratori – 100 salarii medii pentru ultimele 12 luni. De rând cu acestea și odată cu aprobarea Legii privind redresarea și rezoluția băncilor ³² , nivelul sancțiunilor a crescut semnificativ, de circa 10 ori, și tinde să coreleze cu prevederile Basel III. Totodată, pe lângă sancțiunile sus menționate, proiectul de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție ³³ , include amenzi aplicabile persoanei fizice, de la 5000 (cinci mii) lei până la 100 (o sută) milioane lei.
Interzicerea expresă prin lege a posibilității de a face parte din consiliile		Conform Legii instituțiilor financiare ³⁴ , persoana care este sau va deveni membru de consiliu în două sau mai multe bănci din

²⁹ <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-hce-al-bnm-pentru-modificarea-si-completarea-regulamentului-cu-privire-la>

³⁰ <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-hotaririi-comitetului-executiv-al-bancii-nationale-moldovei-pentru-aprobarea-si-0>

³¹ Legea nr. 550 din 21.07.1995 instituțiilor financiare, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=338489>

³² Legea nr. 232 din 03.10.2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, <http://www.lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366942>

³³ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, Art. 141, <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

³⁴ Legea nr. 550 din 21.07.1995 instituțiilor financiare, Art. 19, alin. (2), <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=338489>

de administrare a mai multor bănci concomitent		Moldova, nu poate fi ales membru al consiliului băncii sau i se retrage această calitate prin decizie a adunării generale a acționarilor băncii. Aceași prevedere este inclusă și în proiectul de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție ³⁵ . Astfel, există în continuare posibilitatea ca o persoană să facă parte din consiliul de administrare a două bănci simultan.
--	--	--

Recomandări:

- Elaborarea și promovarea unui Cod general de Guvernanță Corporativă. Acesta trebuie să conțină un set de principii clare de guvernanță corporativă, precum și măsurile ce urmează a fi întreprinse în cazul încălcării acestora.
- Elaborarea și publicarea anuală de către fiecare bancă a raportului asupra transparenței gestionării riscurilor (prudența conducerii, administrarea efectivă și prudentă a băncii, separarea clară a responsabilităților în cadrul acesteia, inclusiv între organul de conducere în funcția de supraveghere și conducerea superioară, precum și prevenirea conflictelor de interese).
- Interzicerea posibilității de a face parte din consiliile de administrare a mai multor bănci concomitent în noul proiect de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție³⁶.

Obiectivul 5. Dezvoltarea mecanismelor de responsabilizare a managerilor bancari

Recomandare	Grad de realizare	Detalii
Dezvoltarea principiului verificării duble (engleză: four eye approach) din interiorul fiecărei bănci – departamente de audit intern din cadrul fiecărei bănci trebuie să verifice respectarea criteriilor de guvernanță corporativă, management al riscurilor și management financiar		Proiectul de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție ³⁷ , va stabili necesitatea creării comitetelor specializate în cadrul consiliului, printre care sunt comitetul de audit și comitetul de administrare a riscurilor. Atribuțiile, funcțiile și responsabilitățile comitetelor respective, precum și cerințe față de membrii acestora,

³⁵ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, Art. 41, alin. (4), <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

³⁶ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

³⁷ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, Art. 44, <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

		vor fi stabilite în actele normative ale BNM. Recomandarea va fi considerată realizată odată cu adoptarea proiectului de către Parlament.
Dezvoltarea independenței Consiliilor de administrare ale băncilor comerciale prin promovarea de către BNM a normelor de integritate și calificări profesionale pentru membrii Consiliilor		La 24 februarie 2017, a fost publicat spre consultare un nou proiect de regulament cu privire la exigențele față de administratori ³⁸ . Prin acest regulament se va perfecționa sistemul de promovare continuă în cadrul băncilor a persoanelor care corespund principiului potrivit și adecvat, și respectiv a asigurării unei guvernări corporative eficiente a băncii. Conform pct. 11 din proiectul de regulament, prevederile regulamentului se referă inclusiv la membrii consiliului băncii. Recomandarea va fi considerată realizată odată cu adoptarea proiectului de către comitetul executiv al BNM.
Impunerea unei limite maxime de 2 mandate a câte 4 ani pentru membrii Consiliilor de administrare		Conform art. 19 din Legea instituțiilor financiare ³⁹ , membrii consiliului sunt aleși de adunarea generală a acționarilor băncii pentru un termen de până la 4 ani. Aceștia ulterior pot fi redeseznați pentru un nou termen, fără ca să fie prevăzută limita pentru numărul de termene.
Dezvoltarea mecanismului de „bail-in” care prevede că acționarii sunt obligați să acopere din sursele proprii pierderile și orice alte consecințe ale managementului defectuos		Legea privind redresarea și rezoluția băncilor ⁴⁰ , a introdus conceptul mecanismului de „bail-in” în legislația autohtonă, însă implementarea lui a fost amânată pentru anul 2024. Astfel, începând cu 1 ianuarie 2024, acționarii și deținătorii de alte instrumente de proprietate, precum și deținătorii de instrumente de capital vor fi obligați să contribuie prin reducerea valorii acestor instrumente la absorbția pierderilor și recapitalizarea băncii cu cel puțin 8% din totalul datoriilor și al capitalurilor proprii ale băncii respective, înainte ca BNM să poată

³⁸ <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-hotaririi-comitetului-executiv-al-bancii-nationale-moldovei-pentru-aprobarea-si-0>

³⁹ Legea nr. 550 din 21.07.1995 instituțiilor financiare, Art. 19, alin. (1), <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=338489>

⁴⁰ Legea nr. 232 din 03.10.2016 privind redresarea și rezoluția băncilor, Art. 92, Art. 158, Art. 322, <http://www.lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366942>

		utiliza alte instrumente publice de stabilizare financiară.
Înăsprirea penalităților, atât financiare, cât și prin priver de libertate, pentru administrarea deficientă și frauduloasă a băncilor comerciale, prin amendamente corespunzătoare la Codul Penal		Legea nr. 233⁴¹, a inclus o serie de modificări la Codul Penal, în vederea înăsprii penalităților pentru gestiunea defectuoasă sau frauduloasă a entităților financiare, având drept obiectiv protecția interesului public și gestiunea prudentă a entităților din sectorul financiar. Totodată, pe parcursul anului 2016, o serie de amendamente asupra Legii instituțiilor financiare⁴², au vizat sporirea capacității de intervenție a BNM, inclusiv a celor în materie de sancțiuni. La momentul de față sancțiunile pot atinge: pentru bancă – 5% din capital; pentru deținătorii de cotă – 100% din mărimea cotei de participare; pentru administratori – 100 salarii medii pentru ultimele 12 luni.

Recomandări:

- Impunerea unei limite maxime de 2 mandate a câte 4 ani pentru membrii Consiliilor de administrare pentru a evita situațiile când în cadrul băncilor există membri permanenți ai Consiliilor care promovează anumite interese obscure ale anumitor grupuri de acționari sau manageri bancari (în baza precedentului celor 3 bănci aflate în proces de lichidate – BEM, BS și UB).
- Determinarea clară ce acționari cu cote semnificative reprezintă fiecare membru al consiliilor de administrare. Acest fapt va stimula desemnarea candidaților calificați și totodată va spori independența acestora datorită controlului public mai riguros.

Obiectivul 6. „De-offshorizarea” sectorului bancar

Recomandare	Grad de realizare	Detalii
Eliminarea oricăror forme de expunere și interacțiune dintre „companiile offshore” și băncile comerciale		La începutul anului 2017, în BNM a fost constituită o subdiviziune separată pentru supravegherea entităților în domeniul

⁴¹ Legea nr. 233 din 03.10.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, Art. III, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366944>

⁴² Legea nr. 550 din 21.07.1995 instituțiilor financiare, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&id=338489>

		prevenirii și combaterii spălării banilor ⁴³ . În aceste circumstanțe, BNM va verifica dacă băncile dispun de politici și proceduri adecvate în acest domeniu, aplică corespunzător politicile sale de cunoaștere a clientelei și a tranzacțiilor acestora și va informa în timp util autoritatea responsabilă de prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Deși, aceasta nu înseamnă în mod automat eliminarea oricăror forme de expunere la interacțiunea cu „companiile offshore”, este totuși un pas important în vederea combaterii fenomenului spălării banilor și luptei cu obscuritatea.
Transpunerea și respectarea integrală a directivei privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului în termeni cât mai restrânși ⁴⁴		La 30 martie 2017, a fost adoptat în primă lectură proiectul legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului ⁴⁵ , care a reieșit în mare parte din directiva UE. Proiectul de lege, nu prevede crearea unui registru național, în care să fie păstrate datele cu privire la beneficiarii reali ai entităților juridice. Autoritățile competente ar urma să aibă acces în timp util la informațiile din registrele naționale fapt care de altfel ar putea consolida eforturile autorităților în lupta cu beneficiarii ascunși și companiile off-shore. Crearea registrelor naționale este de fapt un pilon de bază a noii directive, prin urmare transpunerea acestei prevederi în legislația națională ar trebui să fie o prioritate.

Recomandări:

- Interzicerea procurării acțiunilor bancare din contul împrumuturilor de la companiile offshore, gajării acțiunilor bancare companiilor offshore, creditării acestora sau cesionării portofoliilor de credite bancare companiilor respective.

⁴³ <http://www.bnm.org/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei>

⁴⁴ Directiva UE 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării Terorismului, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=ro>

⁴⁵ <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3592/language/ro-RO/Default.aspx>

- Înainte de a fi votat în a doua lectură este important ca proiectul de lege privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului⁴⁶, să includă cele mai bune practici în domeniul identificării beneficiarilor finali, determinării tranzacțiilor suspecte și a măsurilor de precauție privind clientela, fapt ce poate fi realizat prin transpunerea integrală a tuturor prevederilor directivei UE 2015/849⁴⁷. În mod special este importantă crearea unui registru național de ținere a evidenței beneficiarilor efectivi ai persoanelor juridice, fapt care poate consolida eforturile autorităților în lupta cu beneficiarii ascunși și companiile off-shore. Totodată anumite aspecte ale proiectului de lege, în special ce ține unitățile de schimb valutar depășesc prevederile directivei UE 2015/849, ceea ce va genera un nivel adițional de proceduri birocratice fără a lupta în mod eficient cu fenomenul spălării banilor.

Obiectivul 7. Sporirea capacității băncilor de a absorbi pierderi

Recomandare	Grad de realizare	Detalii
Asumarea cerințelor Basel III privind principalii indicatori prudențiali		La 14 iunie 2016, BNM a aprobat Strategia de implementare a standardelor Basel III prin prisma cadrului legislativ european ⁴⁸ . Totodată, la 30 decembrie 2016, BNM a publicat spre consultare proiectul legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții ⁴⁹ . Proiectul de lege urmează să substituie Legea instituțiilor financiare, punând bazele unui nou cadru legislativ care va transpune prevederile Basel III, și va stabili reguli fundamentale noi pentru activitatea și supravegherea sistemului bancar. De asemenea, proiectul de lege va aduce în legislația autohtonă cele mai bune standarde și practici internaționale aferente procesului de licențiere, reglementare și supraveghere efectuat de BNM. Recomandarea va fi considerată realizată odată cu adoptarea proiectului de lege de către Parlament.
Cerințele prudențiale privind lichiditatea și suficiența capitalului ponderat la risc		Prin Legea nr. 233 ⁵⁰ , BNM i-a fost oferit dreptul să impună unei bănci cerințe

⁴⁶ <http://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3592/language/ro-RO/Default.aspx>

⁴⁷ Directiva UE 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării Terorismului, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015L0849&from=ro>

⁴⁸ <http://www.bnm.org/ro/content/strategia-de-implementare-standardelor-bsel-iii-prin-prisma-cadrului-legislativ-european>

⁴⁹ <http://www.bnm.org/ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

⁵⁰ Legea nr. 233 din 03.10.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative,

ar trebui sa fie mai conservative pentru băncile sistemice, comparativ cu restul băncilor.		prudențiale sporite față de cele conținute în reglementările BNM, în cazul în care banca respectivă este expusă unor riscuri majore, precum și în cazul în care banca are o importanță sistemică.
Reglementarea mai strictă a expunerilor mari ale băncilor (în cazul oferirii de credite în proporții mari către companii interconectate sau afiliate între ele)		La 17 octombrie 2016, comitetul executiv al BNM a decis modificarea regulamentului privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate și a regulamentului cu privire expunerile „mari” ⁵¹ . Modificarea regulamentelor a reieșit din necesitatea concretizării unor aspecte legale tangente reglementărilor activității băncii cu persoanele sale afiliate și evitării concentrării riscurilor aferente activității băncilor cu aceste persoane.
Armonizarea legii privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar cu prevederile directivei privind sistemele de garantare a depozitelor ⁵² , majorând plafonul de garantare până la cel puțin 100.000 lei până în 2020.		Deși la momentul de față nu există o strategie privind majorarea plafonului până la cel puțin 100.000 lei până în 2020, la 24 martie 2017 a fost aprobat un proiect de lege ⁵³ , ce stabilește plafonul de garantare la 20.000 lei.

Recomandări:

- Majorarea plafonului de garantare până la 100.000 lei până în 2020. Este necesară extinderea garantării depozitelor și pentru persoanele juridice și acordarea unor instrumente legale de intervenție timpurie a Fondului în vederea prevenirii crizelor și menținerii stabilității financiare. În același timp, este importantă demararea procesului de armonizare a legislației naționale la prevederile Directivei 2014/49/UE⁵⁴, cu ajustarea ciclică a contribuțiilor anuale, nivelului-țintă fiind diminuat în condiții de recesiune economică și majorat în perioadele de ascensiune economică.

<http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366944>

⁵¹ <https://www.bnm.md/en/node/54208>

⁵² Directiva 94/19/CE²¹ a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994L0019&from=RO>

⁵³ Legea nr. 39 din 24.03.2017 pentru modificarea articolului 6 din Legea nr. 575/2003 privind garantarea depozitelor persoanelor fizice în sistemul bancar, <http://www.lex.justice.md/md/369744/>

⁵⁴ Directivei 2014/49/UE, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0049&from=en>

Evoluțiile din sectorul financiar în ianuarie-aprilie 2017

Primul trimestru al anului 2017, poate fi caracterizat de continuarea implementării unor reforme în sectorul financiar demarate în anul 2016. Totuși, impactul reformelor inițiate întârzie: în continuare există suficientă incertitudine referitor la ce se va întâmpla cu pachetele de acțiuni la cel puțin două bănci care au fost anulate și în locul cărora au fost emise acțiuni noi; este menținută supravegherea specială și intervenția timpurie la trei bănci importante pentru sistem fapt care denotă în continuare dificultăți la aceste bănci; promovarea proiectului de lege privind activitatea băncilor și a societăților de investiții⁵⁵ va fi o misiune dificilă, încât transpune cele mai înalte standarde în activitatea instituțiilor financiare, multe dintre care s-ar putea să întâlnească anumită opoziție politică; societatea continuă să ceară transparență și progres, inclusiv prin recuperarea activelor, în cadrul anchetei de investigație a fraudei bancare; nu în ultimul rând este important de menționat angajamentele în cadrul Planului Național de Acțiuni pentru Implementarea Acordului de Asociere 2017-2019⁵⁶.

Printre cele mai importante evoluții din perioada ianuarie-aprilie 2017 putem menționa:

- **Prezentarea spre consultări publice a proiectului de lege privind activitatea băncilor și societăților de investiție**⁵⁷. Proiectul de lege va substitui Legea instituțiilor financiare, punând bazele unui nou cadru legislativ care va transpune prevederile Basel III, și va stabili reguli fundamentale noi pentru activitatea și supravegherea sistemului bancar. De asemenea, proiectul de lege va aduce în legislația autohtonă cele mai bune standarde și practici internaționale aferente procesului de licențiere, reglementare și supraveghere efectuat de BNM. Comparativ cu legislația în vigoare, proiectul vine cu o gamă largă de drepturi și atribuții pentru BNM în ceea ce ține de procesul de evaluare și supraveghere a societăților de credit și continuă promovarea ideii de mărire și diversificare semnificativă a sancțiunilor posibile de aplicat. Din punctul de vedere al cerințelor administrative și organizaționale, proiectul repetă prevederile existente în legislația actuală, dar și le consolidează ținând cont de principiile de guvernanță internă aplicabile la nivel internațional. Astfel, cerințele aferente calității acționariatului vor rămâne a fi la fel de stricte după cum prevede Legea instituțiilor financiare la momentul de față.
- **Retragerea proiectului de lege privind liberalizarea capitalului de pe ordinea de zi a parlamentului**⁵⁸. Conform unui dintre autori, motivul pentru retragerea proiectului a fost lipsa prevederii unui mecanism de interacțiune cu pachetul de integritate. Expert-Grup, împreună cu alte organizații non-guvernamentale a atras atenția asupra unei serii de riscuri ce puteau fi generate de adoptarea acestui proiect de lege, și anume riscul de creștere a evaziunii fiscale, riscul de creștere a corupției și spălării banilor, riscul de imagine a sectorului bancar și nu în

⁵⁵ <http://www.bnm.org.ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

⁵⁶ <http://www.mfa.gov.md/implementarea-aa/>

⁵⁷ Proiectul Legii privind activitatea băncilor și a societăților de investiții, <http://www.bnm.org.ro/content/proiectul-legii-privind-activitatea-bancilor-si-societatilor-de-investitii-transpunerea>

⁵⁸ <http://agora.md/stiri/29692/de-ce-a-fost-retras-proiectul-privind-liberalizarea-capitalului-speakerul-trebuie-sa-recunoastem-cand-facem-greseli>

ultimul rând riscul înrăutățirii relațiilor cu partenerii de dezvoltare⁵⁹. Astfel, apreciem pozitiv retragerea proiectului în cauză.

- **La data de 13 aprilie 2017⁶⁰, Parlamentul a suplinat funcțiile vacante din cadrul Consiliului de Administrare al CNPF prin numirea Președintelui (Valeriu Chițan), și a doi membri ai consiliului (Viorel Miron și Victor Captari).** După circa 2 ani fără o componentă deplină a organelor de conducere a CNPF, apreciem pozitiv această desfășurare. Totodată, fără a evalua competența profesională a persoanelor desemnate, considerăm că procedura de identificare și numire a lor a fost una defectuoasă. Am subliniat anterior că procedura de selectare a candidaților pentru funcții de conducere a BNM a setat un standard necesar, care ar trebui aplicat pentru CNPF, dar și celelalte agenții de reglementare din țară⁶¹, cu un set de îmbunătățiri pe aspecte de verificare a integrității și stabilire a regulilor. Or, în cazul suplinirii funcțiilor vacante în conducerea CNPF, nu s-a recurs la un concurs public și competitiv.
- **Tot la 13 aprilie 2017, BNM a recepționat un raport intermediar despre progresul înregistrat de către compania Kroll în investigarea fraudei bancare⁶².** Investigația a depistat săvârșirea unor infracțiuni de delapidare în valoare de aproximativ 600 Mil. USD. Sumele depistate până în prezent au fost urmărite pe conturi din multiple jurisdicții, în mare parte la alte bănci din Republica Moldova, în afara celor trei bănci implicate (185 Mil. USD), Cipru (63 Mil. USD), China și Hong Kong (61 Mil. USD) și Elveția (23 Mil. USD). Aproximativ 200 Mil. USD au fost transferați pe conturile mai multor bănci din Letonia, care au fost supuse în continuare unui mecanism complex de spălare a fondurilor. Conform informațiilor prezentate către BNM, aproximativ 50 Mil. USD din fondurile transferate în Moldova au fost utilizate pentru achiziționarea unor active. Pentru a diminua în mod real presiunea pe cetățeni două acțiuni sunt cruciale: 1) continuarea procesului de lichidare a activelor celor trei bănci cu respectarea celor mai bune standarde de transparență și concurență; și 2) identificarea și recuperarea fondurilor fraudate de către escroci, prin avansarea investigațiilor deja începute și demararea cât mai urgentă a noilor investigații asupra tuturor beneficiarilor creditelor fictive oferite de cele trei bănci. Totodată, este un imperativ ca fondurile recuperate să fie utilizate în mod exclusiv pentru răscumpărarea înainte de termen a obligațiunilor derivate din garanțiile de stat, prin includerea prevederii respective în legea nr. 235⁶³.

⁵⁹ http://expert-grup.org/media/k2/attachments/Noti_de_pozitie_Romynl.pdf

⁶⁰ <http://www.cnpf.md/md/cond/>

⁶¹ http://expert-grup.org/media/k2/attachments/Monitorul_financiar_Nr._3.pdf

⁶² <http://bnm.org/ro/content/nota-informativa-privind-progresul-inregistrat-de-investigatia-kroll>

⁶³ Legea 235 din 03.10.2016 privind emisiunea obligațiunilor de stat în vederea executării de către Ministerul Finanțelor a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat nr. 807 din 17 noiembrie 2014 și nr. 101 din 1 aprilie 2015, <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=366948>

Despre Expert-Grup

CINE SUNTEM

Expert-Grup este un centru analitic (eng: think-tank), specializat în cercetări economice și de politici publice. Fiind o organizație independentă, Expert-Grup este o reflecție a idealurilor împărtășite de tinerii intelectuali din Republica Moldova, care au creat instituția cu scopul de a contribui la dezvoltarea țării. Ne poziționăm ca un centru analitic neutru din punct de vedere politic și ideologic și nu reprezentăm interese economice, corporative sau politice. Expert-Grup a fost fondat în 1998, începându-și activitatea de cercetare în 2006.

Misiunea organizației este de a promova interesul public și a elabora soluții eficiente și inovatoare pentru dezvoltarea Republica Moldova.

ACTIVITĂȚILE NOASTRE

Activitățile noastre de bază sunt analiza și previziunile economice, precum și cercetările și consultanța în domeniul politicilor publice. Noi oferim o gamă diversificată de produse și servicii analitice, ajutându-i pe beneficiarii noștri să ia decizii care să susțină traiectoria de dezvoltare a Moldovei. Competența noastră esențială constă în aptitudinea de a oferi cercetări și consultanță profesionistă, obiectivă și de înaltă calitate în următoarele domenii:

- Climat investițional;
- Analize și previziuni macroeconomice;
- Stabilitate financiară;
- Sector bancar;
- Economie politică;
- Finanțe publice;
- Dezvoltarea umană și eradicarea sărăciei;
- Piața muncii și comportamentul consumatorilor;
- Comerțul extern;
- Piețele financiare;
- Economia integrării europene;
- Analiza economică la nivel de sector;
- Dezvoltarea economică regională și locală;
- Energia și economia mediului.

PARTENERI ȘI DONATORI

În perioada anilor 2006–2016 Expert-Grup a implementat mai mult de 100 proiecte de consultanță, cercetare și advocacy în diferite domenii legate de dezvoltare economică și politici publice. Mai mult de 100 experți afiliați și neafiliați instituției, atât din Moldova, cât și din alte țări, au fost implicați în aceste proiecte. Am lucrat cu asemenea instituții internaționale ca Banca Mondială, Fundația Soros-Moldova, Fundația Est-Europeană, Fundația Konrad Adenauer, Balkan Trust for Democracy, Black Sea Trust, Fundația Friedrich Ebert, PNUD Moldova, UNICEF, Comisia Europeană, Consiliul Europei, Fundația pentru o Societate Deschisă, Agenția Elvețiană pentru Cooperare Internațională, Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internațională, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. Începând cu anul 2008, Expert-Grup este membru al Asociației de Politici pentru o Societate Deschisă – o rețea internațională ce întrunește 56 de centre analitice din țări din toată Europa.